

Énekesek közt a legjobb technikus

A Velencei Biennále idei Arany Oroszlán Életműdíját elnyerő angol zeneszerző, Sir George Benjamin neki írta legutóbbi operája, a *Lessons in Love and Violence* (2018) egyik főszerepét. A Sepsiszentgyörgyről származó Orendt Gyula (*1985) összetéveszthetetlenül egyéni hangjára, érzékeny, kifinomult éneklésére és szuggesztív színpadi jelenlétére azonban a Covent Garden szereposztó igazgatója – Peter Katona – már korábban fölfigyelt. A fiatal baritont Orfeo-alakítása videofelvételével ajánlotta a komponistának, miközben a lejátzáson jelen volt a londoni operaház főzeneigazgatója, Antonio Pappano is. A felvétel láttán Pappano csak ennyit jegyzett meg Benjaminnek: „Ez jó művész!”

Felmenőid között vannak zenészek?

Nincsenek zenészek, ellenben vannak kiváló hangok a családjamban. Például az anyai nagyanyámé, akinél iskolás koromig nevelkedtem. Édesanyám pedig, aki turizmus-szervezőként sokat utazott Magyarországra, néptáncos volt, és ő is sokat énekelt. A művészi hajlamot tehát valószínűleg anyai ágon örököltem, míg az ötlet, hogy zeneiskolába adjanak, apai nagyanyámtól származott, aki könyvelő volt. Romániában az oktatás líceumi rendszerben folyik, ami azt jelenti, hogy az ember hattól tizennyolc éves koráig – az érettségig – ugyanabba az iskolába járhat. Engem művészeti líceumba írtak, ahol nyolcadik után már csak a művészeti oktatás volt előtérben. Hangszerként először a zongorát választottam, később ütős lettem, de sosem gyakoroltam eleget. Kórusba viszont mindig jártam, és a kórusvezetőm tanácsolta, hogy tizenöt éves koromtól már az éneket válasszam főtárgynak. Első énektanárom kitűnő pedagógus: Lázár Enikő volt.

Mindeközben sportpályafutást is választhattál volna...

A sepsiszentgyörgyi ifjúsági kézilabdacsapatban versenyszerűen sportoltam, 1998-ban Portugáliában meg is nyertük a junior EB-t. Kapusként Spanyolországban pedig kétszer is – kapuból kapuba – gólt dobtam, amiért megkaptam az „Európa legjobb ifjúsági kapusa” feliratú kupát. Az edzőm is azt nyilatkozta akkor, hogy sportteljesítményem a zenei neveltetésemre vezethető vissza. Hiszen a kapus voltaképpen dolga: jó ritmusban „eltáncolni” a megfelelő „koreográfiát”. Az ütőhangszeres tanárom viszont éppen a sportot okolta a kezem bizonyos merevségeért (sportbalesetek is értek), míg végül a líceumi igazgatóm válaszul elé nem állított, mondván: „Gyula, inkább légy te az énekesek között a legjobb kézilabdás, mint a kézilabdások közt a legjobb énekes!”

Nemzetközi karrieredben nagy segítségedre van kiváló angoltudásod is. Hogyan tettél rá szert?

Egyszerűbben, mint gondolnád. Édesanyám a kilencvenes évek közepén hozott nekünk Magyarországról egy színes tévét, és műholdon keresztül tudtuk fogni a Cartoon Network-öt. Ezt néztem nap mint nap, és ugyan a szöveget akkor még nem értettem (hiszen Romániában nem szinkronizálták a rajzfilmeket sem), a British English szövegmelódija így is belém vésődött.

Magyarországra némi vargabetűvel kerültél.

Érettségi után fölvettek a brassói zeneakadémiára, ahol a neves román baritonnál, Adrian Mărcannál képezhettem magam. Ő azonban éppen akkor volt a karrierje csúcán, rengeteget vendégszerepelt, úgyhogy alig tartott órákat. Ez indított arra, hogy a budapesti Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemen folytassam a tanulmányaimat. Itt rögtön Keönch Boldizsárhoz (1938–2016) kerültem, aki nemcsak az éneklésre, hanem a helyes szövegejtésre is nagy súlyt fektetett, és többek között hathatósan kijavította

az addigi rossz „sz” hangzóimat. Keönch hihetetlenül érzékeny és sokoldalú tanár volt, aki teljes mértékben a tanítvány egyéni adottságaihoz igazította az óráit.

Talán nem tévedek, ha úgy gondolom: elsősorban Keönch-nek köszönhető, hogy a fiatalabb magyar énekesnemzedék legjobb dalinterpretátorát is tisztelhetem benned.

Örülök, ha így gondold. Keönchnek is köszönhető, de zeneakadémiai korrepetitoromnak, Budai Mártának is, aki olyan sikeres versenyszerepléseimre készített föl, mint a 2007-es ansbachi La Voce-énekversenyt, ahol II. díjat nyertem, vagy a Francisco Viñas-verseny Barcelonában 2010-ben, melynek I. díját hoztam el. Márti is, akárcsak Keönch, arra nevelt, hogy ne pusztán másoljam, mondjuk, Fischer-Dieskau interpretációit, hanem magam értelmezem a dalokat, és önállóan állítsam a kifejezés szolgálatába a különböző hangszíneket, hol a dallam, hol a szöveg dimenzióját emelve ki.

Bizonyára nem veszed rossz néven, ha elárulom: több zeneakadémiai kollégámmal együtt én is (mint egykori operatörténet-tanárod) azt gondoltam rólad, hogy jóllehet kiemelkedően tehetséges vagy, könnyelműséged(?) lustaságod(?) akadályozni fog a pályádon. Mikor és mitől komolyodtál meg?

Hirtelen megvilágosodásról nem tudok beszámolni. Amikor a barcelonai versenygyőzelem nyomán a bécsi Volksoper együttesének lettem a tagja, a napi munka rendszerességet vitt az életembe. Ettől kezdve nem kellett már otthoni memorizálással gyötörnöm magamat, mert a napi próbák és korrepetíciók során automatikusan és szinte játszva, minden stressztől mentesen vésődtek belém a szerepek (szerencsére egyébként is gyorsan tanulok). Operai ensemble tagjának lenni tehát nagy előny, még ha persze korlátokat jelent is a szabad szerződések terén.

A barcelonai győzelem több szempontból is döntő jelentőségű a pályádon.

Itt nemcsak az „Oratórium és dal” kategóriában lettem győztes, hanem megkaptam a Mozart-díjat és a Dalton Baldwin-díjat is. Barcelonának köszönhettem a bécsi esztendőt, de a Viñas-versenyen hallott jelenlegi, holland menedzserem is, aki beajánlott a Berlini Staatsoper stúdiójába.

Ahová viszont már nem más vett föl, mint az ottani főzeneigazgató, Daniel Barenboim.

Miután bekonferáltak neki, egy bécsi Konzerthaus-beli hangverseny próbáján hallgatott meg. Nem is engedte végigénekelnem a *Figaro házassága* Gróf-áriáját; leült a zongorához, és rögtön a koloratúrárs részt kérte. A végén csak ennyit közölt: „Nagyon szép, isten hozott minálunk!” Első szerepem Barenboim vezénylete alatt Fiorello volt Ruth Berghaus híres *Sevillai borbély*-rendezésében.

Orendt Gyula © Mesterházi Máté

barokk programjában is: mindenekelőtt Az Idő allegorikus figuráját Cavalieri ősoperájában, a *Rappresentatione di Anima et di Corpo* látomásos, Achim Freyer rendezte előadásában.

Hogy hangod karcsúsága és mozgékonyága különlegesen alkalmassá tesz barokk művek előadására, az már zene-akadémiai éveid alatt – pl. Händel Sauljának címszerepében – kiderült. Én magam – váteszi képességek nélkül is – megjövendöltem neked Monteverdi Orfeójának címszerepét...

Ami valóra is vált. Először Nancyban, ahol Christophe Rousset vezényletével, Claus Guth kortárs rendezésében alakíthattam „egyetemi professzorként” Orfeót, miközben „fiatal tanítványom”, Euridice szerepét Baráth Emőke énekelte. Ezután ért a megtiszteltetés, hogy a londoni Covent Garden történetének első Orfeójául is engem kértek föl.

Mindeközben kiegyensúlyozott „jópolgári” életet élsz; Berlin egyik legszebb negyedében laktok fiatal, idevalósi feleségeddel, Corával és 2017-ben született kisfiatokkal, Andorral. Mi az, amit még el akarsz élni? Vannak-e szerep-álmaid?

Szeretnék további Orfeókat alakítani, és szerepálmom A víg özvegy Danilója is; jó lenne operettet énekelni – jó rendezésben!

Operastúdió tagjának lenni miért előny?

A tapasztalat miatt. Amiatt, hogy még kis szerepekben is olyan nagy muzsikusokkal dolgozhattam együtt, mint éppenséggel Barenboim. Azonkívül minden hónapban olyan jelentős énekesek kurzusain vehettem részt, mint Francisco Araiza vagy Brigitte Fassbaender. Ahogy Fassbaender pl. egy Mahler-dal megformálására tanít, az örök nyomokat hagyott bennem. Rengeteget tapasztaltam az operastúdió három esztendeje alatt, és a második év végén már azt is tudtam, hogy a Staatsoper szólistája leszek.

Berlinben hamar a közönség kedvence lettél Papagenó-ként, August Everding historikus rendezésében, a kétszáz év után Karl Friedrich Schinkel nyomán rekonstruált Varázsfuvola-díszletek között. Népszerűségedhez itt apró malőr is hozzájárult...

A pánsíp ebben a rendezésben Papageno kesztyűjére van aplikálva, az egyes sípok az egyes ujjakra. Csakhogy az egyik előadáson az egész aplikáció leesett a kesztyűmről, és el is vezett a színpadon. Így azután kénytelen voltam a g-a-h-c-d hangokat – a karmester nem kis elképedésére – szélsébesen befűtölni.

Azután jöttek sorra a nagyobb szerepek...

Például a *Sevillai Figarója*, amelyet azóta is rendszeresen énekelek, majd Belcore (*Szerelmi bájjital*), Chaunard (*Bohémélet*)... Remek feladatokat kaptam René Jacobs

A Volksoper Arturo Marelli rendezte Vig özvegy-produkciójában énekelhetted – igaz, akkor még csak Cascadát, ám amilyen frappánsan elindítottad a színpadi cselekményt, az számomra máig emlékezetes.

Tartozom magamnak Pelléasszal is. A Ruhr Triennálén debütálhattam volna – világhírű partnerekkel – e számomra oly csábító szerepben, ám inkább lemondtam róla, mert nem akartam hetekig távol lenni az újszülött fiamtól. Legutóbb Los Angelesből ajánlották föl a Pelléast, de egyre nehezebb az időpontok egyeztetése, mivel a „saját” operaházam is mind jobban ellát feladatokkal.

Annál is inkább, minthogy legkésőbb a Wim Wenders rendezte Gyöngyhalászok Zurgájaként, Olga Peretyatko partnereként kiderült: hangod volumenében is sokat fejlődött az elmúlt években. Úgy tudom, a produkciót vezénylő Barenboim is most figyelt föl rád másodszer. Olyannyira, hogy a következő szezonok általa vezénylendő Mozart/DaPonte-ciklusában is számít rám Grófként, Guglielmóként.

Végezetül hadd pletykáljam ki, hogy grunewaldi otthonodban külön szobát rendeztél be legkedvesebb hobbid – a technikai „kutyúk” szerelése – számára. Most éppen milyen műszaki „csodát” teremtettél?... Hordozható, 12 V-os napelemet készítettem, amely okostelefon, laptop és bármilyen szerszám működtetésére alkalmas!

Június 21., péntek, 21.15 óra
Miskolc, Kálvária domb

EZREK OPERÁJA

PIETRO MASCAGNI:
PARASZTBECSÜLET
(Cavalleria rusticana)

Opera egy felvonásban,
olasz nyelven

Szereplők:

Turiddu – **Hector Lopez**
Mendoza

Santuzza – **Balga Gabriella**

Lucia – **Dobi-Kiss Veronika**

Alfio – **Haja Zsolt**

Lola – **Balogh Eszter**

Közreműködik:

Miskolci Nemzeti Színház

Zenekara és Énekkara

Asan Civic Choir, Fesztiválkórus

Karmester: Kocsár Balázs

Rendező: Paolo Panizza

BARTÓK PLUSZ
OPERA
FESTIVÁL
MISKOLC